

Suomi muuttuu – muutummeko me?

Ismo Söderling

Olin Siirtolaisuusinstituutissa töissä koko 1980-luvun. Sitten siirryin muille työmarkkinoille parikymmentä vuodeksi. Aloitin jälleen täällä vanhassa työpaikassani tämän vuoden alusta. 1980-luvulla elimme vielä toisen maailmansodan jälkeistä aikaa: Neuvostoliitto voi hyvin, ja nykyisenmuotoista Euroopan unionia vasta suunniteltiin. Unionin edeltäjä, Euroopan yhteisö, toki oli olemassa, mutta Suomesta katsottuna se oli kaukainen taloudellinen tekijä – sen vetovoimasta tai positiivisesta merkityksestä ei juurikaan sopinut julkisesti puhua. Neuvostoliitossa asuvat inkeriläiset olivat ”etäisiä” sukulaisiamme, vaikka todellisuudessa heimoveljemme elivät vain muutaman kymmenen kilometrin päässä rajoiltamme. Ruotsinsuomalaiset olivat voimansa tunnossa, parhaassa työiässä. Entisellä työpaikallani Saabilla meni silloin lujaa.

Suomessa oli 1990-luvun alussa noin 20 000 maahanmuuttajaa, pääasiassa avioitumisen kautta tänne tulleita. Mutta tilanne muuttui nopeasti: maahanmuutto lisääntyi, samaan aikaan Suomi hakeutui EU:n jäseneksi ja samalla yhteytemme läntiseen Eurooppaan muodostuivat kiinteiksi. Neuvostoliiton kadottua maailmankartalta saimme myös siskot ja serkut ”takaisin”: inkeriläiset ja virolaiset tulivat jälleen osaksi yhteistä perhettämme.

Tänään Suomessa on noin 200 000 maahanmuuttajaa, eli vajaa 4 % väestöstämme. Helsingissäkin puhutaan yli sataa eri kieltä. Vaikka maahanmuuttajien lukumäärä on edelleen suhteellisen pieni muihin läntisiin maihin verrattuna, on kasvuvauhti ollut nopeaa. Viimeisten 10–15 vuoden aikana maassamme on haettu kotoutumiseen ja maahanmuuttopolitiikkaan liittyviä pysyviä kansallisia käytäntöjä – niitä kuitenkin löytämättä. Monenlaista raporttia ja selvitystä on ilmestynyt, mutta yhä edelleen poliittisilta päättäjiltä tuntuu puuttuvan halu ja rohkeus kääriä hihansa ja

ryhtyä todelliseen uudistustyöhön. Kotoutumisessa on lähtökohtana oltava maahanmuuttaja ja hänen mahdollinen perheensä. Meidän yhteinen haasteemme on luoda tänne jääville turvallinen koti- ja työympäristö.

Siirtolaisuusinstituutti on 35 toimintavuotensa aikana tutkinut ja dokumentoinut siirtolaisuutta laajasti: aloitimme kaukosiirtolaisuudella, ja nyt maahanmuuton lisääntyessä koetamme suunnata katsemme enenevässä määrin myös uussuomalaisiin, tänne muuttaviin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että instituutti unohtaisi ulkosuomalaiset. Tästä varmempana vakuutena toivotan instituutin puolesta kaikki ulkosuomalaiset lämpimästi tervetulleiksi Turussa 2.–4.7.2011 pidettävään ”Suomi sydämessä” ulkosuomalaisjuhlaan. Siirtolaisuusinstituutti toimii tapahtuman pääjärjestäjänä. Päivien aikana on mahdollisuus keskustella, nauttia kulttuurista, pelata pesäpalloa ja golfaa. Ulkosuomalaisjuhlan aikana on myös oivallinen tilaisuus tutustua moderniin Suomeen. Nokia-ilmiö ei ole sattuma, vaan pitkäjänteisen kansallisen työn tulos. Jos Suomen koululaitos on jo useaan kertaan todettu maailman parhaaksi, niin toki sen täytyy jossain näkyäkin. Juhlat ovat oiva tilaisuus myös ulkosuomalaisten ja Suomeen muuttaneiden maahanmuuttajien kohtaamiselle. Suomi ja me suomalaiset sen mukana olemme muuttuneet, ja siitä kiitos kuuluu myös tänne asettuneille.

Finland is changing – are we?

The Institute of Migration was my employer throughout the 1980s. Then, I moved on to do other things for about two decades. At the beginning of this year, I started again in my old, familiar job at the Institute. Back when I had left the position, the Soviet Union was still in existence. We knew very little about the

Ingrian Finns living on the other side of the border, and meeting Estonians was also difficult. Back then, Finland was home to about 20,000 immigrants. Today, things look very different: nearly a quarter of a million immigrants are living in Finland, and Estonians and Ingrian Finns have once again rejoined the “family”.

Like the environment in which it operates, the Institute of Migration must also keep pace with changing conditions. It is therefore my belief that our future research and documentation work must focus increasingly on the challenges brought on by immigration.

This does not mean, however, that we are turning our backs on Finnish expatriates – to the contra-

ry. On July 2–4, 2011, the Institute of Migration will host a large-scale celebration for expatriates, “Suomi sydämessä” (“Finland in our hearts”), which is also part of Turku 2011 – European Capital of Culture. Visitors will be able to meet expatriates living in different countries around the world and to make new friends. It will also be an excellent opportunity to get acquainted with contemporary Finland; with the Nokia phenomenon, our country has emerged as an international high-tech hub. I would like to take this opportunity to welcome all of our readers to Turku this summer. And for those who want to come sooner, the doors of the Institute of Migration are always open and the welcome is always warm.

Suomi sydämessä – Finland in our Hearts

Finns from all over the world gathering in Turku 2011

The Institute of Migration is arranging in cooperation with the Finland Society and friendship associations a Festival “Finland in our Hearts” in Turku for expatriate Finns in July 2–4, 2011. We welcome Finns from near and far to take part in the event.

A committee is currently working on the program, which will include everything from seminars and lectures to pesäpallo and tango. Remember to note this very special event in your calendars. More information at www.migrationinstitute.fi/suomisydamessa.html

Email contact: *Krister Björklund*, kribjo@utu.fi

